

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

15 august 2024 nr. **06/2-07-58**

La nr. _____

*Privind elaborarea și prezentarea proiectelor
bugetelor locale pentru anul 2025 și estimărilor
pentru anii 2026-2027*

**Președintelui raionului
Primarului general
al municipiului Chișinău
Primarului municipiului Bălți
Bașcanului UTA Găgăuzia
Direcțiilor finanțe a UAT**

În temeiul prevederilor art.50 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și art.20 alin.(3) al Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale (cu modificările ulterioare), Ministerul Finanțelor remite particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor de buget pe anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027 (se anexează, și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa <https://www.mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>).

La elaborarea proiectelor de buget și a estimărilor respective, Direcțiile finanțe a UAT vor conlucra cu Direcțiile generale de administrare fiscală regionale Nord, Sud, Centru și Chișinău din cadrul Serviciului Fiscal de Stat, Direcțiile și secțiile subordonate consiliilor raionale, precum și cu autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

Proiectele bugetelor locale pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027, inclusiv formularele, calculele și notele explicative solicitate, se vor prezenta de către autoritățile administrației publice locale pe suport de hârtie, cu aplicarea semnăturii și a ștampilei umede, conform cerințelor stipulate în particularitățile respective, până **la data de 16 septembrie curent**, la adresa: Ministerul Finanțelor, str.Constantin Tănase 7, Direcția managementul documentelor (bir.101).

Ministru

Victoria BELOUS

Particularitățile privind elaborarea de către autoritățile administrației publice locale a proiectelor bugetelor locale pentru anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027

I Dispoziții generale

1. Prezentele particularități au fost elaborate în conformitate cu prevederile Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014 și Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale.

2. Scopul acestora este informarea autorităților administrației publice locale (în continuare – APL) despre politica statului în domeniul veniturilor și cheltuielilor bugetare, particularitățile specifice de stabilire a relațiilor interbugetare, limitele de transferuri de la bugetul de stat la bugetele locale, precum și cerințele și particularitățile de elaborare și prezentare a proiectelor de buget de către APL pe anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027.

3. Propunerile la proiectul de buget pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027 de către APL se vor elabora în cadrul sistemului integrat de gestionare a finanțelor publice (SIGFP) în baza:

- **Clasificatiei bugetare**, aprobată prin Ordinul ministrului finanțelor nr.208/2015 (cu modificările ulterioare), care poate fi accesată pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informatii-cu-caracter-metodologic/clasificatia-bugetara>;
- **Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului**, aprobat prin Ordinul ministrului finanțelor nr.124/2023, care poate fi accesat pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/informatii-cu-caracter-metodologic/setul-metodologic>.

II Prognoza principalilor indicatori macroeconomici pe termen mediu

4. În procesul elaborării proiectelor de buget, APL se vor conduce de prognoza principalilor indicatori macroeconomici, elaborată în baza previziunilor macroeconomice ale Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării din luna iulie curent (*Anexa nr. 1 la prezenta circulară*).

III

Obiectivele politicii în domeniul veniturilor pe termen mediu

5. La elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri, APL se vor ghida de *cap. IV și VII din Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului*.

6. Prognoza veniturilor bugetelor locale pe anii 2025–2027 se va efectua reieșind din:

- prevederile legislației fiscale în vigoare, ținând cont de prevederile Legii nr.214/2024 pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica bugetar-fiscală pentru anul 2025;
- deciziile autorităților reprezentative și deliberative a UAT, în partea ce ține de competențele proprii în domeniul impozitelor, taxelor și a altor venituri locale;
- analiza bazei fiscale pe fiecare UAT (recomandabil cel puțin 2-3 ani anteriori), separat pe tipuri de impozite, taxe și alte încasări la buget.

Pentru estimarea bazei fiscale a UAT, Ministerul Finanțelor recomandă utilizarea formularelor (F4-F18), anexate la circulara Ministerului finanțelor nr.06/2-07 din 17 august 2017, care va servi drept suport pentru estimarea veniturilor formate în UAT respectivă, utilizând prevederile actuale de politică fiscală. Formularele respective pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <https://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

7. Serviciul Fiscal de Stat va prezenta Direcțiilor finanțe a UAT/unitatea financiară a APL informația necesară pentru elaborarea proiectului de buget pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027, în baza Ordinului nr.158/2019 cu privire la aprobarea informațiilor furnizate de Serviciul Fiscal de Stat autorităților publice locale în scopul elaborării proiectelor bugetelor locale, precum și altă informație necesară pentru elaborarea proiectelor bugetelor locale.

8. Rezultatele estimărilor veniturilor vor fi sintetizate în **formularele nr.1-3** anexate la prezenta circulară și se vor prezenta Ministerului Finanțelor pe suport de hârtie și în format electronic. Formularele menționate vor fi accesibile pentru introducere doar în cadrul Direcției finanțe a UAT, cu rolul în sistem „Reader GFD” în modulul „Trezoreria” (Trez2), accesînd meniul „Darea de seamă”, submeniul „ProVin” (pe fiecare buget local de nivelul întâi, buget raional/central UTA Găgăuzia și buget municipal Chișinău și Bălți).

9. Impozitul pe venitul persoanelor fizice (*în continuare - IVPF*)

La capitolul impozitul pe venitul persoanelor fizice pentru anii 2025-2027, se va utiliza cota unică la impozitul pe venitul persoanelor fizice în mărime de 12%, stabilită în art.15 al Codului fiscal. Totodată, începând cu anul 2025 se prevede o majorare cu 10% a scutirilor pentru persoanele fizice.

La estimarea sumei IVPF se recomandă aplicarea următoarelor cote și scutiri pentru persoanele fizice:

	2025 proiect	2026 estimat	2027 estimat
1	2	3	4
Cotele impozitului pentru venitul persoanelor fizice (%)	12	12	12
Scutirea personală (lei)	29 700 (pentru persoanele ale căror venituri nu depășesc	29 700 (pentru persoanele ale căror venituri nu	29 700 (pentru persoanele ale căror venituri nu

	2025 proiect	2026 estimat	2027 estimat
1	2	3	4
	suma de 360 000 lei anual)	depășesc suma de 360 000 lei anual)	depășesc suma de 360 000 lei anual)
Scutirea personală majoră (lei)	34 650	34 650	34 650
Scutirea soț/soție majoră	21 780	21 780	21 780
Scutirea pentru persoanele întreținute (lei)	9 900	9 900	9 900
Scutirea pentru persoane întreținute cu dizabilități	21 780	21 780	21 780
Prima de asigurare medicală obligatorie (din venit, %)	9,0	9,0	9,0

Notă: Cotele impozitului pe venit și scutirile aplicate persoanelor fizice se vor concretiza anual, concomitent cu aprobarea politicii fiscale pe anul corespunzător

Pentru primării, calculele IVPF pe anii 2025-2027 se vor efectua reieșind din încasările estimate pe anul bugetar în curs, înmulțite la creșterea prognozată a fondului de remunerare a muncii pe republică, în termeni nominali pe anul respectiv.

La repartizarea IVPF între bugetele locale de nivelul întâi, bugetele locale de nivelul al doilea și bugetul de stat, se vor utiliza cotele de defalcare pe tipuri de administrații locale, prevăzute în art.5 al Legii nr.397/ 2003 privind finanțele publice locale.

Totodată, prin Legea nr.214/2024 în vigoare de la 01.01.2025 este prevăzut:

- neimpozitarea veniturilor persoanelor fizice rezidente:

- din înstrăinarea unui autoturism care a fost în proprietatea contribuabilului cel puțin 3 ani până la data înstrăinării, cu excepție autovehiculelor de colecție de interes istoric sau etnografic;
- obținute sub formă de creștere de capital sau dobânzi aferente valorilor mobiliare de stat și aferente obligațiunilor emise de autoritățile administrației publice locale;
- obținute din vânzarea energiei electrice livrate în rețeaua electrică de distribuție, care sunt consumatori de energie electrică din surse regenerabile;

- acordarea persoanelor fizice a dreptului de deducere a cheltuielilor plătite pentru educația copiilor lor în cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat și aprobat de Guvern pentru anul pentru care a fost acordat. Suma deductibilă se aplică cumulativ la numărul total de copii și pentru toate tipurile de educație primite;

- reglementarea listei exhaustive a claselor și tipurilor de asigurări care pot fi contractate de către persoanele fizice în conformitate cu prevederile Anexei la Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare;

- revizuirea spectrului de cheltuieli deductibile efectuate în raport cu un angajat, în vederea stabilirii unui plafon maxim deductibil stabilit pentru fiecare tip de cheltuieli;

- acordarea dreptului la deducerea cheltuielilor efectuate atât în folosul angajatului, cât și în folosul studenților stagiați și/sau elevilor pentru orice plăți efectuate în raport cu aceștia, pentru care au fost calculate contribuțiile de asigurări sociale de stat obligatorii și/sau au fost reținute primele de asigurare obligatorie de asistență medicală și impozitul pe venit.

10. Veniturile proprii ale UAT

10.1 Impozitul pe venit obținut din activități independente

Prezentul regim fiscal se aplică numai activităților independente în domeniul comerțului cu amănuntul (cu excepția mărfurilor supuse accizelor).

Cota impozitului pe venit constituie 1% din obiectul impunerii, dar nu mai puțin de 3000 lei anual. Pentru trimestrele I–III se achită 1% din vânzările efectuate pentru fiecare trimestru, dar nu mai puțin de 750 de lei. În avizul de plată pentru trimestrul IV se recalculează suma impozitului pe venit aferent perioadei fiscale, cu stabilirea diferenței aferente impozitului pe venit corespunzător vânzărilor efectuate pe parcursul anului fiscal și suma impozitului pe venit calculată pentru trimestrele I–III.

10.2 Impozitul pe proprietate

La estimarea încasărilor impozitului funciar și impozitului pe bunurile imobiliare și la efectuarea calculelor pe tipuri de impozite și înlesniri fiscale, se va ține cont de prevederile Titlului VI al Codului fiscal, Legii nr.1056/2000 pentru punerea în aplicare a Titlului VI al Codului fiscal, datele evidenței fiscale, datele Cadastrului funciar pe UAT respective, deciziile organelor reprezentative și deliberative privind mărimea cotelor stabilite la aceste impozite, precum și datele serviciilor de colectare a impozitelor și taxelor locale din cadrul primăriilor.

În partea ce ține de modificările ce vizează impozitele pe proprietate, prin Legea 214/2024, în vigoare de la 01.01.2025, se prevăd următoarele modificări:

- ✓ revizuirea criteriului valoric pentru obiectul impozitării cu impozitul pe avere, prin majorarea bazei impozabile până la valoarea de 200 de salarii medii pe economie;
- ✓ acordarea autorităților publice locale a dreptului de majorare a impozitului pe bunuri imobiliare cu până la 300 % pentru:
 - clădirile și terenurile neîngrijite, situate în intravilan, și
 - terenul agricol nelucrat timp de 2 ani consecutiv.

Criteriile de încadrare în categoria clădirilor și terenurilor neîngrijite urmând a fi adoptate prin decizia autorității reprezentative și deliberative ale unității administrativ teritoriale.

10.3 TVA și accize

Pentru estimările încasărilor din TVA în perioada anilor 2025-2027 vor fi aplicate următoarele cote ale TVA: cota-standard-20%, cote reduse-8% (pe unele mărfuri).

Totodată, prin Legea nr. 214/2024 au fost operate următoarele modificări la Titlu III Taxa pe valoarea adăugată din Codul fiscal:

- ✓ Aplicarea regimului standard de impozitare a TVA pentru:
 - serviciile organizațiilor din sfera științei și inovării acreditate de Agenția Națională de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare;
 - producția atelierelor curative de producție (de muncă) de pe lângă spitalele de psihiatrie ale Ministerului Sănătății, în care muncesc persoane cu dizabilități;
- ✓ Restrângerea spectrului de mijloace fixe pentru care se aplică scutirea de TVA fără drept de deducere destinate introducerii în capitalul statutar al agentului economic;
- ✓ Extinderea dreptului la deducerea sumei TVA pentru mărfurile distruse urmare a situațiilor excepționale, definite conform Regulamentului cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1076/2010;
- ✓ Abrogarea prevederilor ce interzic deducerea sumei TVA aferente procurărilor de la furnizori incluși în lista contribuabililor obligați să elibereze e-factura, în lipsa acestora (în vigoare de la 1 ianuarie 2026).

Cotele accizei sunt stabilite pe o perioadă de 3 ani (calendarul fiscal), cu indexarea anuală a acestora cu 10% la produsele din tutun și produse conexe și cu 7% la restul spectru de mărfuri accizabile, ceea ce asigură previzibilitate pentru mediul de afaceri și prognozarea veniturilor bugetare.

Totodată, prin Legea nr. 214/2024 au fost revizuite accizele pentru anumite poziții aferente produselor din tutun și produselor conexe, cu extinderea spectrului de mărfuri supuse accizei cu rezerve din tutun reconstituit sau rezerve din înlocuitori de tutun aferente:

Mărfurile supuse accizelor

Poziția tarifară	Denumirea mărfii	Unitatea de măsură	Cota accizelor		
			Anul 2024	Anul 2025	Anul 2026
ex. 2404	Rezerve din tutun, rezerve din tutun reconstituit sau rezerve din înlocuitori de tutun pentru dispozitive de încălzire a tutunului	1000 bucăți	1 318,62 lei	1 384,55 lei	1 453,78 lei
ex. 2404	Cartușe/rezervoare pentru țigarete electronice, inclusiv țigarete electronice de unică folosință	litru	2 690,87 lei	3 094,50 lei	3 558,68 lei
240412000	Flacoane de reumplere care conțin nicotină destinate cartușelor și țigaretelor electronice	litru	2 690,87 lei	3 094,50 lei	3 558,68 lei

10.4 Taxa pentru resursele naturale

Calculul încasărilor de la taxele pentru resursele naturale se vor întocmi conform cotelor prevăzute în Titlul VIII al Codului fiscal „Taxele pentru resursele naturale”.

Totodată, se va modifica termenul de calculare a obligațiilor și prezentare a dărilor de seamă fiscale aferent resurselor naturale de la trimestru la semestru.

10.5 Taxa pentru patenta de întreprinzător

Calculul încasărilor pentru patenta de întreprinzător se va întocmi conform cuantumului taxei lunare prevăzut în anexa la Legea nr.93/1998 cu privire la patenta de întreprinzător.

10.6 Încasările din arenda terenurilor și locațiunea bunurilor domeniului privat al UAT

La estimarea încasărilor de la toate tipurile de locațiune a patrimoniului public ale APL, se vor utiliza mărimile tarifelor de bază pentru chirie, prevăzute în anexa nr.9 la Legea bugetului de stat pe anul 2024 nr.418/2023, precum și deciziile autorităților reprezentative și deliberative privind mărirea tarifelor stabilite.

În ce privește mărirea redevenței anuale, prevăzute la art. 29 alin. (2) din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, accentuăm că aceasta este egală cu chiria pentru locațiunea terenului proprietate a statului. Cuantumul chiriei terenurilor proprietate a statului se determină în baza raportului de evaluare, perfectat de evaluatori licențiați conform Legii nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, dar nu va fi mai mic decât plata pentru arenda/locațiunea terenurilor proprietate publică, determinată în temeiul Legii nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, cu excepția terenurilor expuse la licitație cu strigare.

Astfel, autoritățile administrației publice locale urmează să determine în mod similar cuantumul redevenței anuale, prevăzute de art.29 alin.(2) din Legea nr. 1125/2002 pentru punerea

în aplicare a Codului civil al Republicii Moldova, pentru terenurile proprietate publică a UAT. La modul de determinare a cuantumului redevenței, exceptare se face pentru terenurile fondului apelor, pentru care redevența se calculează conform legislației.

10.7 Taxele locale

În baza prevederilor Titlului VII al Codului fiscal Taxele locale, consiliile locale vor decide asupra aplicării taxelor locale prevăzute în art.289 al Codului fiscal. Respectiv, la estimarea cuantumului taxelor locale, se vor lua în considerare cotele concrete care au fost adoptate de către organele reprezentative și deliberative ale unităților administrativ-teritoriale pentru anul 2024 și/sau proiectele cotelor pentru anii 2025-2027.

Totodată, conform prevederilor Legii nr.214/2024 pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica bugetar-fiscală, începând cu anul 2025 a fost exclusă taxa de la posesorii de câini.

Începând cu 1 ianuarie 2025 va fi revizuită baza impozabilă a taxei pentru salubritate, acesta urmând a fi calculată aferent numărului de persoane fizice înregistrate la adresa declarată ca domiciliu, conform situației din 1 martie a anului în curs.

De asemenea, începând cu anul viitor, se va modifica termenul de calculare a obligațiilor și prezentare a dărilor de seamă fiscale aferent taxelor locale de la trimestru la semestru.

10.8 Alte venituri prevăzute de legislație

Proгноza altor încasări și taxe se va efectua în baza analizei dinamicii încasărilor pe anul 2023 și estimărilor pe anul 2024 și alte informații relevante.

11. UTA Găgăuzia va estima veniturile pe anii 2025-2027 pentru toate tipurile de impozite și taxe (IVPJ, TVA, accize) conform prevederilor Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale. Informațiile necesare pentru elaborarea propunerilor de buget la partea de venituri pot fi solicitate de la Direcția generală administrare fiscală SUD.

IV

Sumarul politicilor și priorităților în domeniul cheltuielilor publice pentru următorul an bugetar și pe termen mediu

12. Competențele în efectuarea cheltuielilor bugetelor locale pe domenii de activitate sunt delimitate prin Legea privind administrația publică locală nr.436/2006 și Legea privind descentralizarea administrativă nr.435/2006.

13. Conform cadrului legal, autoritățile/instituțiile bugetare sunt obligate să utilizeze resursele bugetare în mod econom, eficient și eficace. Resursele financiare disponibile urmează să fie direcționate la programe de importanță majoră, se vor întreprinde măsuri de îmbunătățire a managementului programelor existente de cheltuieli pentru identificarea unor economii și redistribuirea resurselor existente către cele mai prioritare programe de cheltuieli, fără admiterea de datorii creditoare și blocaje financiare.

14. În procesul de elaborare a proiectelor de buget autoritățile publice locale urmează să asigure realizarea recomandărilor Curții de Conturi din rapoartele de audit asupra conformității

procesului bugetar și gestionării patrimoniului public pe bugetele locale și a constatărilor efectuate în rezultatul inspecției financiare de către Inspectoratul Control Financiar de Stat.

15. Estimările de cheltuieli ale autorităților APL urmează să fie planificate strict în limita volumului de resurse disponibile.

16. Întru asigurarea continuității reformelor din domeniul bugetar-fiscal, se impun următoarele cerințe față de autorități/instituții - beneficiari de alocații:

- asigurarea acurateței în procesul de planificare bugetară prin îmbunătățirea procedurilor de analiză a impactului politicilor publice și corelarea programelor de cheltuieli cu prioritățile din documentele strategice (naționale, sectoriale, locale);
- îmbunătățirea eficienței și eficacității utilizării resurselor prin focusarea pe rezultate și sporirea calității serviciilor publice prestate în raport cu obiectivele stabilite, inclusiv prin fortificarea mecanismelor de raportare pe indicatorii de performanță (programe/subprograme);
- asigurarea unui control strict asupra nivelului angajărilor în sectorul bugetar pentru a evita obligații pecuniare viitoare fără acoperire cu resurse;
- implementarea unor procese de planificare și management al investițiilor publice în vederea ameliorării eficienței cheltuielilor capitale publice, inclusiv a celor atrase din exterior prin diverse programe.

17. La estimarea cheltuielilor aferente proiectului de buget pe anul 2025 și estimărilor pe anii 2026-2027, APL urmează să se conducă de:

- actele normative și legislative, strategiile și programele care reglementează activitatea autorităților APL și a ramurilor (domeniilor) respective;
- actele normative care reglementează aspectele referitoare la remunerarea muncii;
- angajamentele contractuale de cheltuieli asumate în anii precedenți cu impact financiar asupra anilor planificați (majorarea salariilor în anii precedenți, rambursarea împrumuturilor angajate pe termen lung, angajamentele contractuale cu donatori externi în cadrul proiectelor finanțate din surse externe, rambursarea împrumuturilor recreditate, serviciul datoriei interne și externe, etc.);
- performanța atinsă și evoluția reformelor promovate/demarate în cadrul ramurilor (schimbări instituționale);
- respectarea priorităților în alocarea cheltuielilor;
- cadrul normativ care reglementează prestarea serviciilor contra plată, precum și veniturile colectate de autoritățile/instituțiile bugetare.

18. Proiectul de buget pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027 la compartimentul „**Cheltuieli de personal**”, se vor elabora de către autoritățile administrației publice locale, ținând cont de următoarele particularități:

18.1. Pentru anul 2025 se va menține moratoriul asupra funcțiilor vacante, cheltuielile de personal urmând a fi planificate reieșind din necesitatea acoperirii personalului efectiv încadrat. Totodată, pentru anii 2026-2027 se recomandă estimarea necesarului de mijloace reieșind din numărul efectiv încadrat de unități de personal, cu menținerea moratoriului asupra funcțiilor vacante.

18.2. La estimarea cheltuielilor de personal per ansamblu, autoritățile publice locale se vor conduce de limitele calculate de Ministerul Finanțelor pentru instituțiile de învățământ finanțate prin transferuri cu destinație specială, prezentate în **Anexa nr.2** la prezenta circulară.

18.3. Pentru anii 2025-2027 cheltuielile de personal se vor calcula reieșind din următoarele valori de referință:

Categoriile de angajați	Aprobat 01.01.2024	Estimat 2025-2027
- angajaților din sectorul bugetar, în conformitate cu prevederile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.	2100	2100
Valori de referință derogatorii:		
- personalul care, conform anexelor la Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, se încadrează în clasele de salarizare de la 1 până la 25; - personalul didactic, științifico-didactic, științific și personalul de conducere din cadrul instituțiilor de învățământ, al organizațiilor din domeniile cercetării și inovării, conducătorii (directori și directori adjuncți) instituțiilor de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic, directorii/directorii adjuncți ai altor instituții de învățământ decât cele de educație timpurie, de învățământ primar, gimnazial, liceal și profesional tehnic;	2300	2300

Totodată, în funcție de prioritățile și posibilitățile bugetului public național, inclusiv ținând cont de deciziile referitor la noile măsuri de politică salarială în sectorul bugetar aplicabile pentru anul 2025, Ministerul Finanțelor va propune modificarea valorilor de referință și va estima cheltuielile de personal necesare, despre măsurile respective, inclusiv modificările în politica salarială, autoritățile publice locale vor fi informate suplimentar.

Se atenționează că autoritățile bugetare nu vor admite redistribuirea (reducerea) la alte articole de cheltuieli a limitelor estimate pentru cheltuielile de personal.

19. La planificarea cheltuielilor pentru plata mărfurilor și serviciilor se va ține cont de tarifele curente, precum și de necesitatea aplicării unui regim strict de economie, un accent deosebit fiind pus și pe îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice.

20. Autoritățile administrației publice locale la etapa de planificare a bugetelor locale urmează să prevadă alocații necesare pentru realizarea funcțiilor, ținându-se cont de respectarea priorităților în alocarea cheltuielilor, precum: **angajamentele de deservire a datoriei UAT, cheltuielile de personal și cheltuielile pentru resursele termoelectrice**. La alocarea cheltuielilor din contul transferurilor cu destinație specială, la fel **se va respecta prioritatea acoperirii integrale a costurilor aferente cheltuielilor de personal**, conform cadrului legal existent.

21. Având în vedere, că începând cu anul 2024 întreținerea Serviciilor raionale/municipale de asistență psihopedagogică (SAP) au fost preluate de la bugetele locale la bugetul de stat, această acțiune implică și preluarea resurselor financiare ale autorităților publice locale de nivelul al doilea, precum diminuarea transferurilor cu destinație generală (de echilibrare) destinate pentru acoperirea necesităților aferente domeniilor proprii de activitate.

V Particularități specifice de stabilire a relațiilor interbugetare și limitele de transferuri de la bugetul de stat către bugetele locale

22. Sumele *transferurilor cu destinație generală* de la bugetul de stat sunt calculate pe bază de formulă, distinctă pentru fiecare UAT de nivelul întâi și nivelul al doilea, pe baza datelor din ultimul an pentru care există execuție bugetară definitivă.

23. Transferurile cu destinație generală pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027, au fost calculate reieșind din proporția de 63,9% din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale și parametrul de divizare (Pd) –29,6% în cele două fonduri, precum fondul de echilibrare a bugetelor locale de nivelul întâi (FEB1) și fondul de echilibrare a bugetelor locale de nivelul al doilea (FEB2), având la bază Legea nr.147/2024 pentru modificarea articolului 11 din Legea nr.397/2003 privind finanțele publice locale, care va intra în vigoare la 1 ianuarie 2025.

24. Limitele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, au fost calculate în baza informației privind numărul populației cu reședință obișnuită în profil teritorial la 01.01.2024, oferită de către Biroul Național de Statistică.

25. Limitele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conțin în *anexa nr.3* la prezenta circulară. Totodată, după necesitate, calculele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat la bugetele locale pentru anii 2025-2027 pot fi consultate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

26. Pe lângă transferurile cu destinație generală (de echilibrare) efectuate din fondul de susținere financiară a unităților administrativ-teritoriale pentru anii 2025-2027, bugetele satelor (comunelor), orașelor (municipiilor, cu excepția municipiilor Bălți și Chișinău) vor beneficia și de alte transferuri cu destinație generală de la bugetul de stat pentru asigurarea cu resurse a domeniului propriu de activitate aferent infrastructurii drumurilor publice locale.

27. Sumele transferurilor cu destinație generală de la bugetul de stat către bugetele locale de nivelul întâi pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor sunt calculate și distribuite proporțional numărului populației cu reședință obișnuită din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective, în baza datelor oficiale din 1 ianuarie 2024, prezentate de către Biroul Național de Statistică, în cuantum de 100% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, aprobată în legea anuală a bugetului de stat.

Mijloacele aferente bugetelor satelor (comunelor) și ale orașelor (municipiilor) din componența unității teritoriale autonome cu statut juridic special sunt virate la bugetul central al unității teritoriale autonome cu statut juridic special.

28. Limitele transferurilor cu destinație generală pentru asigurarea cu resurse a domeniului propriu de activitate aferent infrastructurii drumurilor publice locale de la bugetul de stat către bugetele locale pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conțin în *anexa nr.4* la prezenta circulară.

29. Datele Biroului Național de Statistică privind numărul populației cu reședință obișnuită în profil teritorial, la 01.01.2024, sunt plasate la adresa: <http://mf.gov.md/ro/buget/circulara-bugetara>.

30. Costurile generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar aferente domeniilor proprii de activitate, țin de competența APL și urmează a fi acoperite integral din contul bugetelor locale.

31. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027 pentru întreținerea *aparaturii președintelui raionului, direcțiilor, secțiilor, altor subdiviziuni din subordinea consiliilor raionale și aparatului primăriilor*, precum și pentru asigurarea activității angajaților în serviciile de deservire a clădirilor Consiliului raional/ primăriilor, urmează să se țină cont de prevederile actelor legislative și normative, precum:

- Hotărârea Guvernului nr.201/2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- Hotărârea Guvernului nr. 10/2012 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la delegarea personalului entităților din Republica Moldova;

- Hotărârea Guvernului nr.101/2018 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de utilizare a mijloacelor financiare pentru deservirea delegațiilor și persoanelor oficiale străine;

- Hotărârea Guvernului nr.1151/2002 despre aprobarea Regulamentului cu privire la normativele de cheltuieli pentru desfășurarea conferințelor, simpozioanelor, festivalurilor etc., de către instituțiile publice finanțate de la bugetul public național.

Totodată, la elaborarea proiectului bugetului pentru anul 2025 este necesar să se țină cont de:

- normativele vizând numărul abonamentelor de telefoane de serviciu (cu excepția legăturii telefonice guvernamentale), faxuri, telefoane mobile pentru colaboratorii autorităților APL, aprobate prin decizia consiliului local respectiv în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărârii Guvernului nr.1362/2005 Cu privire la aprobarea Normativelor vizând numărul abonamentelor de telefoane de serviciu, faxuri, telefoane mobile pentru angajații autorităților administrației publice (cu excepția legăturii telefonice guvernamentale);

- normele vizând aprobarea numărului-limită al autoturismelor de serviciu și a parcursului-limită anual pentru un autoturism întru asigurarea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu ale autorităților APL de ambele niveluri, aprobate prin decizia consiliului local, respectiv, în baza regulamentelor proprii elaborate în baza Hotărârii Guvernului nr.1053/2023 privind reglementarea utilizării autovehiculelor de serviciu de către autoritățile publice și autoritățile administrației publice.

32. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027, autoritățile administrației publice locale la estimarea cheltuielilor pentru **apărarea națională** urmează să țină cont de prevederile Legii nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Hotărârii Guvernului nr.77/2001 pentru aprobarea Regulamentului privind activitatea administrativ-militară și efectivul-limită al organelor administrativ-militare, Hotărârii Guvernului nr.631/2003 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la evidența militară, precum și de prevederile Hotărârii Guvernului nr.260/2024 cu privire la încorporarea cetățenilor în serviciul militar în termen și cu termen redus în perioada aprilie-iulie 2024.

Calcululele privind estimarea cheltuielilor pentru activitatea administrativ-militară pentru proiectul de buget pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027, se vor prezenta conform **formularului nr.4** la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

33. La estimarea cheltuielilor pentru **protecția civilă și situații excepționale**, autoritățile APL urmează să țină cont de prevederile Hotărârii Guvernului nr.595/2018 pentru aprobarea

Regulamentului-tip privind organizarea și funcționarea serviciului (postului) teritorial de salvatori și pompieri.

Calcululele privind estimarea cheltuielilor pentru protecția civilă și situații excepționale pentru proiectul de buget pentru anul 2025 și a estimărilor pentru anii 2026-2027, se vor prezenta conform **formularului nr.5** la prezenta circulară și însoțite de o notă informativă cu calcule argumentate.

34. Cheltuielile pentru ramura „Învățământ”

Calcululele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru acoperirea cheltuielilor din *învățământ* pentru anii 2025-2027, au fost efectuate după cum urmează:

34.1. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul preșcolar* pentru fiecare UAT au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2024 pentru nivelul de învățământ respectiv.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru învățământul preșcolar au fost ajustate cu:

- majorarea normelor financiare pentru alimentarea copiilor din instituțiile de educație timpurie, în mărime de 4,5% - anul 2025, 9,5 % - anul 2026, și, respectiv, 14,5% pentru anul 2027;
- cheltuieli de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

De asemenea, în contextul majorării normelor financiare de alimentare a copiilor din instituțiile de învățământ de educație timpurie, la estimarea volumului suplimentar de transferuri cu destinație specială, s-a luat în calcul următorii indicatori:

- numărul copiilor la situația din 1 octombrie 2023;
- numărul zilelor de alimentație pentru instituțiile de educație timpurie – 167.

34.2. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul primar și secundar general* includ transferuri categoricale pentru școli, gimnazii și licee, calculate conform Hotărârii Guvernului nr.1026/2023 pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr.868/2014 privind finanțarea în bază de cost standard per elev a instituțiilor primar și secundar general din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea, care va intra în vigoare la 1 septembrie 2024.

Cuantumul normativului valoric pentru un „*elev ponderat*” și a *normativului valoric pentru o instituție*, luat în calcul la stabilirea transferurilor categoricale, constituie:

- pentru anul 2025 – 19.499,0 lei și, respectiv, 1 046 500,0 lei;
- pentru anul 2026 – 19 499,0 lei și, respectiv, 1 046 500,0 lei;
- pentru anul 2027 – 19 499,0 lei și, respectiv, 1 046 500,0 lei.

Cu titlu informativ, se comunică că, întru estimarea conform noilor modificări/completări la Hotărârea Guvernului nr.868/2014 a transferurilor categoricale pentru anii 2025-2027, au fost utilizate date prezentate de Ministerul Educației și Cercetării conform **anexei nr.20** la prezenta circulară.

Totodată, pentru acordarea *dejunurilor calde* elevilor, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.234/2005 cu privire la alimentarea elevilor, s-a luat în calcul numărul elevilor claselor I-IV, la situația din 1 octombrie 2023 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune), 171 zile de alimentație și norma de alimentație de 17,20 lei / zi pentru anul 2025, 18,10 lei/zi pentru anul 2026 și, respectiv, 18,90 lei/zi pentru anul 2027.

Pentru unele instituții de învățământ secundar general din unele localități ale raioanelor Anenii Noi, Căușeni și Dubăsari, amplasate în zona de securitate, au fost luați în calcul și elevii din clasele V-XII, la situația din 1 octombrie 2023 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune).

În legătură cu particularitățile specifice din planurile de învățământ privind *studierea limbilor minorităților naționale* și pentru studierea istoriei, culturii și tradițiilor poporului sunt luate în calcul mijloace financiare pentru acest scop.

Referitor la *organizarea învățământului gimnazial și liceal pentru deținuții minori din penitenciare (municipiile Chișinău și Bălți și raioanele Cahul, Hîncești și Rezina)*, transferurile includ mijloace pentru achitarea salariilor profesorilor, care activează în clasele din penitenciarele respective.

Transferurile pentru învățământul primar și secundar general includ și mijloace, în vederea *organizării și desfășurării examenelor de absolvire*, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.935/2022 cu privire aprobarea Normativelor de timp și de cheltuieli pentru organizarea și desfășurarea examenelor naționale de absolvire și a probei de admitere în învățământul general.

Suplimentar, au fost prevăzute mijloace financiare pentru *personalul școlilor primare, gimnaziilor și liceelor* din stânga Nistrului din raionul Dubăsari, din satul Varnița al raionului Anenii Noi și din satele Copanca și Hagimus din raionul Căușeni, care beneficiază de salariul de bază majorat cu 4 clase de salarizare succesive, determinat în condițiile Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Pentru *liceele-internat cu profil sportiv* s-a luat în calcul numărul elevilor claselor V-XII, la situația din 1 octombrie 2023 (disponibil de facto la sfârșitul perioadei de gestiune) 273 zile de alimentație și norma de alimentație de 85,30 lei / zi pentru anul 2025, 89,40 lei/zi pentru anul 2026 și, respectiv, 93,40 lei/zi pentru anul 2027.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru *învățământul primar și secundar general* au fost ajustate cu:

- cheltuielile medii precedente per beneficiar, în baza numărului de elevi prezentat de Ministerul Educației și Cercetării;
- cheltuieli de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- majorarea normelor financiare pentru alimentarea elevilor din instituțiile de învățământ primar și secundar general în mărime de 4,5% - anul 2025, 9,5 % - anul 2026, și, respectiv, 14,5% pentru anul 2027;
- mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

34.3. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul special* au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2024 de către autoritățile administrației publice locale pentru respectivele instituții.

Totodată, cheltuielile pentru învățământul special au fost ajustate cu:

- majorarea normelor financiare pentru alimentarea elevilor din instituțiile de învățământ special, în mărime de 4,5% - anul 2025, 9,5 % - anul 2026, și, respectiv, 14,5% pentru anul 2027;

- cheltuieli de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

Întru continuarea pilotării modelului de educație incluzivă a copiilor cu dizabilități severe, în baza Ordinului ministrului educației și cercetării nr.1370/2020, au fost prevăzute cheltuieli pentru liceul teoretic „Petre Ștefănuță” din raionul Ialoveni.

34.4. Transferurile cu destinație specială pentru *învățământul extrașcolar și odihna de vară* au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2024 pentru instituțiile/măsurile respective.

Totodată, cheltuielile pentru învățământul extrașcolar au fost ajustate cu:

- cheltuieli de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar;
- mijloacele financiare ce țin de compensațiile bănești anuale în mărime de 4000 lei pentru personalul de conducere și didactic din instituțiile de învățământ general public, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr.969/2018, în baza numărului de beneficiari prezentat de Ministerul Educației și Cercetării.

La fel, sunt prevăzute și mijloace pentru organizarea și desfășurarea olimpiadelor raionale/municipale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.1002/2023 pentru aprobarea Regulamentului privind activitățile de susținere a elevilor capabili de performanțe înalte în învățământul general și abrogarea unei hotărâri a Guvernului.

34.5. Limitele transferurilor cu destinație specială pentru finanțarea *învățământului preșcolar, primar, secundar general, special și extrașcolar* sunt atribuite la nivelul respectiv al bugetelor locale, în baza competențelor stabilite autorităților APL, în conformitate cu legislația privind descentralizarea administrativă și sunt prezentate în **anexa nr.5** la prezenta circulară.

34.6. Totodată, detalierea transferurilor respective pentru anii 2025-2027 pe subprograme și măsuri este reflectată în **anexa nr.6** la prezenta circulară.

34.7. Autoritățile APL pot prezenta propuneri de redistribuire a acestor alocații între subprograme și măsuri, în limita totală de transferuri, completând **formularul nr.6** pentru fiecare an separat. La fel, se vor prezenta propuneri de redistribuiri între autoritățile APL, în cazul modificării subordonării unor instituții sau alte cazuri argumentate. Aceste propuneri vor fi sub forma de redistribuiri echilibrate (+/-) față de alocațiile comunicate în **anexa nr.6** pe anii respectivi. În acest caz, la propunerile de redistribuire vor fi anexate copiile deciziilor Consiliilor locale respective. Formularul va fi semnat și aplicată ștampila de toate autoritățile APL afectate de repartizări.

34.8. În cazul lichidării instituțiilor sau reducerii numărului de beneficiari, în cazul unor măsuri de o singură dată, în cazul în care unele din măsurile incluse în **pct.34.1-34.4** din prezenta circulară nu mai au continuare sau, în caz, că se prevăd sistări integrale sau parțiale a activității instituțiilor (inclusiv pe motiv de reparații), se prezintă propuneri de diminuare a transferurilor pe anii respectivi. Aceste propuneri (cu semnul (-)) la fel, vor fi reflectate în **formularul nr.6**, pe fiecare an separat. Formularul va fi semnat și aplicată ștampila de autoritatea APL ce propune reducerea respectivă.

34.9. Atât propunerile de redistribuire, cât și de diminuare vor fi însoțite de o notă explicativă referitor la necesitatea efectuării acestora.

34.10. În cazul prezentării de către autoritățile APL a solicitărilor de alocații suplimentare din contul transferurilor cu destinație specială, se vor completa de către solicitant *formularele nr.7 și nr.8*, iar nota explicativă va avea formatul prezentat în *anexa nr.7* la prezenta circulară. Formularele și nota explicativă vor fi semnate și aplicată ștampila de către autoritatea solicitantă. În cazul lipsei semnăturii, ștampilei, în cazul prezentării dosarului necomplet (lipsei notei informative sau a careva anexe la aceasta) sau în cazul prezentării acestora necorespunzător cerințelor, solicitarea de alocații suplimentare nu va fi recepționată spre examinare.

34.11. Se atenționează că, în scopul asigurării acurateței și durabilității planificării bugetare pe termen mediu și a cheltuielilor ce urmează a fi suportate din bugetul de stat pe anii respectivi, solicitările suplimentare de alocații din contul transferurilor cu destinație specială, precum și propunerile de redistribuire a alocațiilor între subprograme, vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: irina.rusu@mf.gov.md, **până la data de 5 septembrie curent.**

34.12. Sinteza cheltuielilor pentru învățământ din toate sursele, pe subprograme, va fi prezentată conform *formularului nr.9* la prezenta circulară. În acest formular nu se vor include solicitările suplimentare înaintate. Formularul va fi completat pe fiecare UAT separat și prezentat atât pe suport de hârtie, cât și în format electronic în sistemul informațional.

34.13. Repartizarea normativului valoric pentru un „elev ponderat” și a normativului valoric pentru o instituție, comunicate la pct.**34.2** din prezenta circulară, pe unele categorii ale clasificăției economice se va prezenta conform *formularului nr.10* la prezenta circulară.

Suplimentar, se atenționează că, informația privind numărul beneficiarilor de compensații bănești anuale în mărime de 4000 lei, prezentată de către Ministerul Educației și Cercetării, precum și volumul de alocații financiare din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea instituțiilor de învățământ general pentru anii 2025-2027 se conțin în *anexa nr.8* la prezenta circulară.

Cu titlu informativ, se prezintă informația privind normele financiare pentru alimentarea copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ, care va servi drept suport pentru estimarea cheltuielilor privind asigurarea alimentării copiilor/elevilor din instituțiile de învățământ, conform *anexei nr.9*.

35. Cheltuielile pentru ramura „Știință și inovare”

Proiectele bugetelor locale pentru anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027 pe compartimentul „Știință și inovare” vor fi elaborate în conformitate cu prevederile Codului cu privire la știință și inovare nr. 259/2004.

În conformitate cu Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, autoritățile administrației publice locale urmează să prevadă în bugetele locale mijloace financiare necesare pentru remunerarea muncii angajaților din sfera științei și inovării.

36. Cheltuielile pentru ramura „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă”

Proiectele bugetelor locale pentru anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027 pe compartimentul „Cultură, sport, tineret, culte și odihnă” vor fi elaborate în conformitate cu prevederile actelor normative, indicate în *anexa nr.10* la prezenta circulară.

36.1. Sumele *transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive* au fost calculate în baza transferurilor aprobate pentru anul 2024.

Totodată, transferurile cu destinație specială pentru finanțarea școlilor sportive au fost ajustate cu cheltuieli de personal generate de implementarea Legii nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

36.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conțin în **anexa nr.11** la prezenta circulară.

36.3. Informația privind numărul beneficiarilor de compensații bănești anuale în mărime de 4000 lei, precum și volumul de alocații financiare din contul transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea școlilor sportive pentru anul 2025-2027 se conțin în **anexa nr.12** la prezenta circulară.

36.4. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru școlile sportive se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform **formularului nr.11** la prezenta circulară.

36.5. Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială pentru școlile sportive se vor prezenta, conform **formularului nr.12** la prezenta circulară, care vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: lilia.bostan@mf.gov.md până la data de 5 septembrie curent.

36.6. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru cultură, sport, tineret, culte și odihnă se vor prezenta, conform **formularului nr.13** la prezenta circulară.

36.7. Toate formularele vor fi semnate și aplicate ștampilele de către autoritatea solicitantă. În cazul lipsei semnăturii, ștampilei sau la prezentarea acestora necorespunzător cerințelor înaintate, solicitările de alocații suplimentare nu vor fi recepționate spre examinare.

37. Cheltuielile pentru ramura „Ocrotirea sănătății”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027 cheltuielile pe ramura „Ocrotirea sănătății” se vor prezenta conform **formularului nr.14** la prezenta circulară.

38. Cheltuielile pentru ramura „Protecție socială”

La elaborarea proiectului bugetelor locale pe anul 2025 și a estimărilor pe anii 2026-2027 la ramura „Protecție socială” se va ține cont de prevederile actelor normative în vigoare.

38.1. La estimarea transferurilor cu destinație specială pentru plățile sociale s-a ținut cont de mărimile stabilite conform actelor normative în vigoare, precum și aplicarea indicelui prețurilor de consum la cheltuielile pentru mărfuri și servicii.

38.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea plăților sociale pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conțin în **anexele nr.13-14** la prezenta circulară.

38.3. Plățile sociale pentru municipiul Chișinău și UTA Găgăuzia, includ:

38.3.1. *Compensația pentru serviciile de transport, care prevede compensația cheltuielilor pentru călătoria în transportul comun urban, suburban și interurban (cu excepția taximetrelor) și compensația anuală pentru cheltuielile legate de serviciile de transport, care se acordă persoanelor cu dizabilități locomotorii, persoanelor cu dizabilități severe și accentuate, copiilor cu dizabilități, precum și persoanelor care însoțesc persoane cu dizabilități severe sau copii cu dizabilități – prevăzute în articolul 49 al Legii privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr.60/1992. Prin urmare, cuantumul anual al compensației respective pentru anul 2025 va constitui:*

- pentru persoane cu dizabilități severe și copiilor cu dizabilități în vârstă de până la 18 ani, precum și persoanelor care însoțesc o persoană cu dizabilitate severă sau un copil cu dizabilități (s-au estimat în mărime de 480 lei /trimestrial) -1920 lei/anual;

- pentru persoane cu dizabilități accentuate (s-au estimat în mărime de 240 lei/trimestrial) - 960 lei/anual.

Suplimentar la mărimile compensației menționate mai sus, persoanele cu dizabilități locomotorii (inclusiv copii cu dizabilități locomotorii în vârstă de până la 18 ani) beneficiază de un supliment în mărime de 270 lei /trimestrial – 1080 lei/ anual.

Condițiile de stabilire și plată a compensației pentru serviciile de transport sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1413/2016 (modificată prin Hotărârea Guvernului nr.368/2022).

38.3.2. Indemnizație pentru copii rămași fără ocrotire părintească și a celor rămași temporar fără ocrotire părintească:

▪ *indemnizație pentru copiii adoptați și cei aflați sub tutelă/curatelă*, conform prevederilor prevăzute în art.14 și 15 din Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. Plata indemnizației pentru copiii adoptați constituie 800 lei/lunar pentru fiecare beneficiar.

Plata indemnizației unice pentru copiii plasați în serviciul de tutelă/curatelă, în anul 2024 va constitui:

- indemnizație unică la plasament - 3688,7 lei;
- indemnizație lunară 1400,0 lei.

Condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor pentru copiii adoptați sau cei aflați sub tutelă/curatelă sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.581/2006 și Regulamentul cu privire la tipurile, cuantumul și condițiile specifice de acordare a indemnizațiilor pentru creșterea și îngrijirea copiilor plasați în serviciile de tutelă/curatelă, asistență parentală profesională și casă de copii de tip familial, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1278/2018;

Mărimile indemnizațiilor pentru unele categorii de copii și tineri, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.132/2020 constituie:

- indemnizație lunară pentru întreținere în cuantum egal cu minimul de existență pentru anul precedent, în conformitate cu datele calculate de Biroul Național de Statistică;
- indemnizație unică la absolvirea școlii de tip internat – 5000,0 lei;
- indemnizație lunară pentru locațiunea locuinței – 500,0 lei;
- indemnizație unică pentru efectuarea cercetărilor și editarea tezei și lucrării de diplomă în ultimul an de studii – 500,0 lei;
- indemnizație unică la absolvirea instituției de învățământ -10000,0 lei.

38.3.3. Indemnizații și compensații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic din țară, beneficiari ai programelor acreditate în domeniul general de studiu „Științe ale educației” sau într-un domeniu echivalent, care și-au făcut studiile pe locuri cu finanțare de la bugetul de stat sau cu taxă de studii, indiferent de forma de învățământ, absolvenții programelor corespunzătoare ai instituțiilor de învățământ din străinătate, acreditate în condițiile legii, inclusiv absolvenții care au cumulat studiile cu activitatea pedagogică, ulterior angajați în instituții de învățământ prin repartizare de către Ministerul Educației și Cercetării, beneficiază, în primii 5 ani de activitate didactică de la repartizare, de indemnizații din mijloacele bugetului de stat, cât și de

compensarea lunară a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ, consumul de energie termică și electrică potrivit art.134 alin. (5) și (6) din Codul Educației nr.152/2014.

Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea cadrelor didactice tinere sunt stipulate în Hotărârea Guvernului nr.391/2024 cu privire la încadrarea tinerilor specialiști în câmpul muncii în funcții didactice vacante și la modificarea și abrogarea unor hotărâri ale Guvernului. Cheltuielile pentru serviciile comunale au fost indexate cu indicele prețului de consum. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat la bugetele locale pentru finanțarea plăților sociale pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027 privind susținerea tinerilor specialiști se conțin în **anexa nr.15** la prezenta circulară.

38.3.4. Indemnizații pentru absolvenții instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic de profil care, în primul an după absolvire, se angajează, prin repartizare de către Ministerul Culturii, în instituții publice din domeniul culturii și în subdiviziuni structurale (cu sau fără personalitate juridică) ale autorităților publice locale ce desfășoară activitate culturală în municipii, orașe sau sate (comune) beneficiază în primii 3 ani de activitate de indemnizații unice din contul bugetului de stat, potrivit art.10 din Legea culturii nr.413/1999.

Modalitatea de calculare, repartizare, utilizare și evidență a transferurilor cu destinație specială pentru susținerea tinerilor specialiști din domeniul culturii sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.392/2024.

38.3.5. Prestațiile sociale pentru copiii plasați în serviciile sociale (bani de buzunar) - condițiile de stabilire și plată a indemnizațiilor zilnice pentru copii sunt stipulate în Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.378/2018.

38.4. Serviciile sociale pentru municipiul Chișinău și UTA Găgăuzia, includ:

38.4.1. Centre de reabilitare a victimelor violenței în familie, prezente în UTA Găgăuzia, potrivit Legii cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr.45/2007;

38.4.2. Centre regionale HIV/SIDA, prezente în municipiile Chișinău și Comrat (UTA Găgăuzia), potrivit Hotărârii Guvernului nr.1010/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului – cadru privind organizarea și funcționarea Centrului social regional pentru asistența persoanelor infectate HIV/SIDA și a membrilor familiilor acestora și a standardelor minime de calitate.

38.4.3. Serviciul de mediator comunitar, potrivit Hotărârii Guvernului nr.557/2013 Pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea activității mediatorului comunitar.

38.4.4. Cheltuieli pentru procurarea serviciilor de consiliere psihologică a victimelor infracțiunii în municipiul Chișinău.

38.5 Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru protecție socială se vor prezenta Ministerului Finanțelor, conform **formulelor nr.15 și nr.16** la prezenta circulară. Totodată, la proiectul bugetului pentru anul 2025 urmează a fi prezentată nota informativă cu specificările respective la ramura nominalizată, iar pentru serviciile sociale care se finanțează prin transferuri cu destinație specială de la bugetul de stat – setul întreg de documente (decizia de constituire, regulamentul de activitate, statele tip de personal, devizul de cheltuieli, etc.).

38.6. Limitele transferurilor pentru compensarea cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii din raioanele Anenii Noi, Dubăsari și Căușeni potrivit Legii pentru compensarea diferenței de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii localităților din raioanele Anenii Noi, Dubăsari și Căușeni nr.1435/2002, se prezintă conform **anexei nr.16** la prezenta circulară.

38.7. Calculele privind estimarea cheltuielilor pentru compensarea *cheltuielilor pentru diferența de tarife la energia electrică și la gazele naturale utilizate de locuitorii din raioanele Anenii Noi, Dubăsari și Căușeni* se vor prezenta Ministerului Finanțelor, **conform formularului nr.17** la prezenta circulară. Totodată, la proiectul bugetului pentru anul 2025 urmează a fi prezentată nota informativă cu specificările respective.

38.8. Calculele privind necesarul de mijloace suplimentare/eventualele economii din contul transferurilor cu destinație specială precum și propunerile de redistribuire a alocațiilor pentru plăți și servicii sociale între activități se vor prezenta, cu argumentările de rigoare și vor fi transmise în format electronic la adresa de e-mail: rodica.sluhinscaia@mf.gov.md, **până la data de 5 septembrie curent.**

39. Transferurile pentru compensarea scutirilor de la plata impozitului funciar (venituri ratate) ale deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița – Tiraspol pe anii 2023-2025, ca urmare a aplicării Legii nr. 39/2006 privind instituirea unor măsuri suplimentare de susținere a activității de întreprinzător desfășurate în localitățile din stânga Nistrului ale raionului Dubăsari și Hotărârii Guvernului nr. 567/2007 pentru aprobarea Regulamentului privind modul de compensare a veniturilor bugetelor locale, bugetului asigurărilor sociale de stat și fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală, ratate în legătură cu scutirea deținătorilor de terenuri agricole situate după traseul Rîbnița - Tiraspol de la plata impozitului funciar, plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și plata primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, se conțin în **anexa nr.17** la prezenta circulară.

40. Cheltuieli pentru *infrastructura drumurilor publice locale*

Alocațiile din fondul rutier pentru infrastructura drumurilor sunt repartizate conform Legii fondului rutier nr.720/1996 și Legii nr.397/2003 privind finanțele publice locale, cu modificările operate prin Legea nr.24/2017. Astfel, principala destinație a mijloacelor Fondului rutier este întreținerea, reparația și reconstrucția drumurilor publice naționale și locale.

40.1. Sumele transferurilor cu destinație specială către bugetele locale de nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor locale, sunt calculate în funcție de numărul de kilometri echivalenți administrați de către acestea și urmează să fie actualizate după definitivarea alocațiilor pentru Fondul rutier în baza propunerilor Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

40.2. Limitele transferurilor cu destinație specială de la bugetul de stat către bugetele locale nivelul al doilea pentru infrastructura drumurilor în anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conțin în **anexa nr.18** la prezenta circulară.

41. Cheltuielile pentru finanțarea investițiilor capitale.

Prin Hotărârea Guvernului nr.684/2022 a fost aprobat Regulamentul cu privire la proiectele de investiții capitale publice, care prevede că pentru obiectele de investiții capitale finanțate exclusiv din bugetele locale se recomandă autorităților publice locale să stabilească proceduri specifice proprii de pregătire, aprobare, implementare și monitorizare a proiectelor de investiții.

Conform pct.36 din regulamentul prenotat, în situațiile în care autoritățile administrației publice locale inițiază un proiect nou de investiții capitale publice care urmează a fi înaintat spre finanțare/cofinanțare din contul resurselor bugetului de stat, inclusiv din surse externe, fonduri/programe de dezvoltare, este necesară prezentarea avizului Ministerului Mediului privind implicațiile și vulnerabilitățile climatice ale proiectului și completarea Formularului de identificare și evaluare a proiectului de investiții capitale publice, aprobat în anexa nr.1 la regulamentul. Formularul completat și semnat, avizul Ministerului Mediului, precum și alte documente relevante

(studiul de fezabilitate, devizul general de cheltuieli, raportul de verificare a documentației tehnice etc.) sunt plasate în Sistemul informațional „Registrul proiectelor de investiții capitale” (SI RPIC) de către instituția responsabilă de gestionarea fondului/programului.

Menționăm că investițiile capitale publice reprezintă cheltuieli bugetare care vizează crearea mijloacelor fixe noi, inclusiv prin construcția, precum și reconstrucția, extinderea, restaurarea mijloacelor fixe existente. Cheltuielile aferente investițiilor capitale se reflectă la active nefinanciare capitolul Investiții capitale în active în curs de execuție (K3 - 319), iar atribuirea codului de proiect în Sistemul informațional al Ministerului Finanțelor (SIMF) se aplică doar la proiectele de investiții capitale. Suplimentar, reiterăm necesitatea indicării exacte și explicite a denumirii proiectului, care să exprime finalitatea acestuia în materie de investiții (construcție/reconstrucție/extindere/restaurare).

Începând cu 1 ianuarie 2024, cheltuielile pentru elaborarea studiului de prefezabilitate/fezabilitate care conține informații despre impactul multidimensional al proiectului, despre viabilitatea economică și sustenabilitatea financiară a proiectului, se reflectă la K6 - 222991 Servicii pentru elaborarea studiilor de prefezabilitate/fezabilitate. Astfel, autoritățile publice locale au posibilitatea să-și planifice alocății la acest articol de cheltuieli pentru elaborarea studiilor de prefezabilitate/fezabilitate în scopul argumentării deciziei de lansare a unui proiect.

42. În conformitate cu prevederile art.19 al Legii nr. 397/2003 privind finanțele publice locale, autoritățile APL pot decide constituirea unui *fond de rezervă* în proporție de cel mult 2% din volumul cheltuielilor bugetelor locale respective.

VI Particularități în domeniul datoriei

43. *Plafoanele datoriilor/garanțiilor interne și externe a UAT* vor fi reflectate în proiectul bugetului local în monedă națională (lei), iar datoria și garanțiile externe a UAT și în dolari SUA. Recalcularea datoriei și garanțiilor externe în lei, se va efectua reieșind din cursul oficial al leului moldovenesc prognozat la finele anului de gestiune. La calcularea *plafonului datoriei externe a UAT* se va include și o marjă de eroare în mărime de 1,0% calculată din soldul datoriei, legată eventual de riscul valutar.

44. La proiectul bugetului local urmează să fie anexat ***Programul anual al împrumuturilor***, conform ***formularului nr.18*** la prezenta circulară și ***Obiectivele politicii de administrare a datoriei UAT***, ca părți componente ale acestuia.

Ca suport în elaborarea și stabilirea obiectivelor politicii de administrare a datoriei UAT se recomandă examinarea Programului „Managementul datoriei de stat pe termen mediu 2024-2026” elaborat de către Ministerul Finanțelor (cel mai recent Program a fost aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.855/2024).

45. Estimarea cheltuielilor pentru serviciul datoriei pe anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027 se prezintă conform ***formularului nr.19*** la prezenta circulară.

46. Cheltuielile necesare pentru ***onorarea angajamentelor pe împrumuturile recreditate de stat în cadrul proiectelor investiționale***, pe anii 2025-2027, vor fi estimate în baza prognozei cursului mediu anual oficial, după cum urmează:

<i>Indicatorii</i>	<i>Estimat</i>		
	2025	2026	2027
Dolar SUA / MDL	18,26	18,47	18,67
Euro / MDL	20,10	20,50	20,70
yen japonez/MDL	0,1370	0,1549	0,1575

47. Se recomandă APL planificarea mijloacelor financiare în proiectele bugetelor locale pe anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027 în scopul onorării datoriilor cu termen expirat, precum și a obligațiilor asumate în cadrul garanțiilor acordate întreprinderilor municipale, în cazul înregistrării de către acestea a datoriilor cu termen de achitare expirat.

48. Totodată, se va prezenta informația privind *suma împrumuturilor contractate/garanțiilor acordate precum și valorilor mobiliare emise pe termen lung de la instituțiile financiare și de la alți creditori din interiorul țării și de la instituțiile financiare internaționale de peste hotare și termenul de rambursare a acestora* de către APL pentru scopurile prevăzute în art. 15 din Legea nr.397/2003 finanțelor publice locale pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027, conform **formularului nr.20** la prezenta circulară.

VII

Alte particularități specifice și cerințe adiționale

49. Bugete pe programe și performanță

49.1. Implementarea bugetării pe programe la nivel local impune elaborarea/actualizarea, după caz, a programului de dezvoltare social-economică a UAT; analiza strategiilor naționale și sectoriale, precum și a priorităților stabilite la nivel local; analiza situației actuale pe domenii și formularea setului de programe/subprograme, activități; realizarea obiectivelor și indicatorilor de performanță stabiliți etc.

49.2. La elaborarea proiectelor bugetelor locale pe programe și performanță, pentru formularea programelor, scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță, APL vor aplica Metodologia bugetării pe programe (a se vedea capitolul XI al Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului), iar pentru estimarea costurilor - vor consulta Îndrumarul privind estimarea costurilor (a se vedea capitolul XII al Setului metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului).

49.3. Pentru îmbunătățirea continuă a calității la stabilirea scopurilor, obiectivelor și indicatorilor de performanță în bugetarea pe programe și performanță se recomandă consultarea rapoartelor bugetelor pe programe și performanță la nivel local, întocmite de către experții internaționali, în urma activităților petrecute în cadrul Programului Finanțe Publice pentru Dezvoltare, finanțat de Ministerul Finanțelor al Slovaciei și implementat de Centrul regional PNUD pentru Europa de Est și CSI și pot fi accesate pe pagina oficială a Ministerului Finanțelor la adresa: <https://mf.gov.md/ro/buget/bugetarea-pe-programe>.

49.4. La revizuirea bugetelor pe programe, autoritățile publice locale, după caz, urmează să includă în propunerile de buget, informații sensibile la dimensiunea de gen, precum și obiective, scopuri cu indicatori de performanță.

Se recomandă autorităților administrației publice locale să contribuie, în limitele competențelor, la realizarea obiectivelor și activităților planificate în Programul de promovare și

asigurare a egalității între femei și bărbați în Republica Moldova pentru anii 2023-2027 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.203/2023.

50. Activitățile de elaborare a proiectului de buget pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027 vor derula în SIGFP (modulul de elaborare a bugetului - BPS). În acest sens, Ministerul Finanțelor a lansat deja, ciclul bugetar pentru fiecare UAT de nivelul al doilea, iar sistemul a creat în mod automat ciclul de planificare bugetară pe anii 2025-2027.

51. Formatul de întocmire a propunerii de buget pentru anul 2025 și estimările pe anii 2026-2027, se conține în Setul metodologic privind elaborarea, aprobarea și modificarea bugetului, sub-capitolul 7.3 „Elaborarea propunerilor/proiectelor de buget”, în format unic, care este parametrizat în SIGFP și nu poate fi modificat (a se vedea tabelul 7.1).

52. Astfel, proiectul/propunerea de buget întocmite în SIGFP pe anii 2025-2027 va include: indicatorii realizați în ultimii doi ani bugetari (2022-2023), indicatorii aprobați pentru anul 2024, proiectul de buget pentru anul 2025 și estimările pentru anii 2026-2027.

53. Fluxul activităților de pregătire a proiectelor de buget în SIGFP (a modului de elaborare a bugetului), din punct de vedere cronologic și al organizării procesului tehnic, se prezintă în **anexa nr.19** la prezenta circulară.

54. Suplimentar, în baza estimărilor efectuate pentru anii 2025-2027, Direcțiile finanțe ale UAT vor prezenta sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de ambele niveluri, precum urmează:

54.1. Sinteza consolidată privind estimările proiectelor bugetelor locale pe anul 2025, conform clasificăției funcționale, conform **formularului nr.21** la prezenta circulară.

54.2. Informația privind estimările bugetelor locale pe anii 2025-2027, conform clasificăției economice, conform **formularului nr.22** la prezenta circulară. Formularele nr.21 și nr.22 sunt accesibile pentru completare în SIGFP, modulul „Trezoreria” (Trez 2), accesând meniul „Darea de seamă”.

55. Având ca bază recomandările din prezentele particularități, autoritățile executive ale UAT de nivelul al doilea de comun cu Direcțiile finanțe a UAT, vor organiza, dirija și ghida autoritățile administrației publice locale de ambele niveluri în procesul de elaborare a proiectelor bugetelor locale pe anii 2025-2027.

56. Odată cu prezentarea materialelor și formularelor solicitate de către Ministerul Finanțelor în termenul stabilit, urmează să fie finalizată și aprobată sinteza consolidată a proiectelor bugetelor locale de nivelul întâi și nivelul al doilea în sistemul informațional, modulul „BPS” cu rolul de Direcție Finanțe (GFD).

Informații suplimentare pot fi obținute, referitor la:

- venituri - ☎ 022 26 2632
- cheltuieli (informație de ordin general) - ☎ 022 26 2619
- particularitățile specifice ramurilor – în direcțiile finanțelor de ramură
- cheltuieli de personal - ☎ 022 26 27 49, 26 27 52
- investiții capitale - ☎ 022 26 26 22, 26 26 73
- datorii publice - ☎ 022 26 28 14; 022 26 28 05
- Centrul de Tehnologii Informaționale în Finanțe (CTIF) - ☎ 022 26 28 52